

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
2016 – 511

Saksansv.: Grethe Salvesvold

Dato: 07.06.16
Arkivkode: 014

STORTINGSMELDING OM BÆREKRAFTIGE BYER OG STERKE DISTRIKTER, INNSPILL FRA SAMARBEIDSALLIANSEN OSLOREGIONEN

Osloregionen er en strategisk samarbeidsallianse for fem fylkeskommuner og 78 kommuner, inkl. Oslo kommune, på det sentrale Østlandet. Styret i Osloregionen behandlet i møte vedlagte innspillsnotat til meldingsarbeidet, og fattet følgende vedtak:

1. Osloregionen har som utgangspunkt at en flerkjernet utvikling på Østlandet er en forutsetning for å styrke regionens internasjonale konkurransekraft, og en helt nødvendig del av den kursendringen som må til for å nå nasjonale og regionale klimamål og håndtere sterk vekst innenfor rammene av en bærekraftig utvikling.
2. InterCity-utbyggingen og andre store nasjonale samferdselsinvesteringer på Østlandet gir unike muligheter både til utvidelse av arbeidsmarkedsregioner og utvikling av miljøvennlige og mer konkurransedyktige byer på Østlandet. For å unngå at bedre kommunikasjon kun resulterer i større innpendling til Oslo og flere lange arbeidsreiser, må de regionale bykjernene på Østlandet bli tilstrekkelig attraktive for arbeidsplassetablering og befolkningsvekst. En slik utvikling må understøttes av helhetlig og forutsigbar virkemiddelbruk på tvers av forvaltningsnivåene, og et samspill byregionene imellom.
3. Osloregionen ber regjeringen oppnevne et utvalg for flerkjernet utvikling på Østlandet, som gir anbefalinger om en nasjonal politikk med forslag til virkemidler. Utvalget må vurdere dagens utviklingstrender og utfordringsbilde, drøfte aktuelle virkemidler og samspill mellom virkemidler og virkemiddeleiere.

Med hilsen

Grethe Salvesvold
Fagsjef
Osloregionens sekretariat

Vedlegg: «Stortingsmelding om bærekraftige byer og sterke distrikter – innspill fra samarbeidsalliansen Osloregionen», 31.05.16

STORTINGSMELDING OM BÆREKRAFTIGE BYER OG STERKE DISTRIKTER – INNSPILL FRA SAMARBEIDSALLIANSEN OSLOREGIONEN

Osloregionens styre fattet i møte 31.05.16 følgende vedtak:

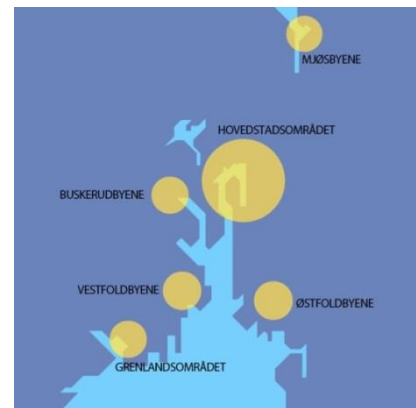
1. Osloregionen har som utgangspunkt at en flerkjernet utvikling på Østlandet er en forutsetning for å styrke regionens internasjonale konkurransekraft, og en helt nødvendig del av den kursendringen som må til for å nå nasjonale og regionale klimamål og håndtere sterk vekst innenfor rammene av en bærekraftig utvikling.
2. InterCity-utbyggingen og andre store nasjonale samferdselsinvesteringer på Østlandet gir unike muligheter både til utvidelse av arbeidsmarkedsregioner og utvikling av miljøvennlige og mer konkurransedyktige byer på Østlandet. For å unngå at bedre kommunikasjon kun resulterer i større innpendling til Oslo og flere lange arbeidsreiser, må de regionale bykjernene på Østlandet bli tilstrekkelig attraktive for arbeidsplassetablering og befolkningsvekst. En slik utvikling må understøttes av helhetlig og forutsigbar virkemiddelbruk på tvers av forvaltningsnivåene, og et samspill byregionene imellom.
3. Osloregionen ber regjeringen oppnevne et utvalg for flerkjernet utvikling på Østlandet, som gir anbefalinger om en nasjonal politikk med forslag til virkemidler. Utvalget må vurdere dagens utviklingstrender og utfordringsbilde, drøfte aktuelle virkemidler og samspill mellom virkemidler og virkemiddeleiere.

Flerkjernet utvikling på Østlandet – viktig uavhengig av kommune- og fylkesgrenser

Kommune- og regionstrukturen rundt Oslo har vært vurdert flere ganger siden 60-tallet. Parallelt med, og til dels uavhengig av, drøftingen av formelle kommune- og fylkesgrenser har det vokst frem et økende fokus på samspillet mellom den enkelte by og omlandet og samspillet byområdene imellom, inkl. samspillet mellom hovedstaden og byregionene rundt.

KMDs diskusjonsnotat «Bærekraftige byer og sterke distrikter» omtaler først og fremst Oslo/Akershus i sin beskrivelse av utfordringer i hovedstadsregionen. Over 70% av veksten i Osloregionen de siste 10 årene har kommet i disse to fylkene, og transportløsningene i Oslo som nav berører hele Østlandsområdet. De to fylkene utgjør dermed den strategisk mest avgjørende delen av Osloregionen når det gjelder samordning og arealbruk og transport, og det er naturlig og riktig at det omfattende samarbeidet i denne meste integrerte delen av Osloregionen videreutvikles og styrkes.

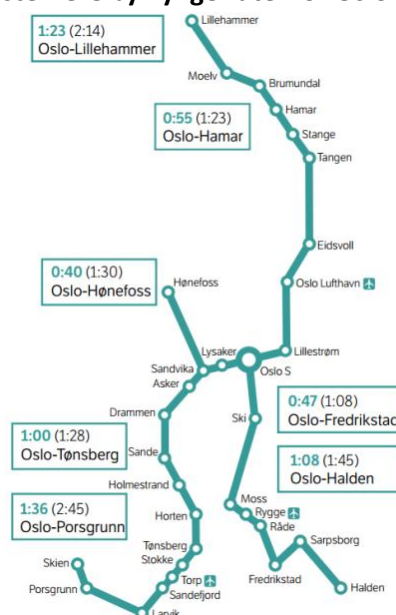
For å sikre en funksjonell storbyregion i et videre geografisk perspektiv, har flerkjernet utvikling på Østlandet i flere tiår vært pekt på som en god vekstmodell. Begrunnelsen er mulighetene dette gir for å styrke de største byene/byklyngene, samtidig som det kan ta av for at vekstpresset i Oslo og det nære omlandet blir uønsket høyt.

Flerkjernestruktur på Østlandet. Osloregionen

Regionforstørring gjennom kortere reisetid gir ikke automatisk sterkere byklynger utenfor Oslo

Utviklingen de siste 10 årene viser at veksten i Osloregionen er svært sentralisert¹. Kortere reisetid til og fra Oslo fra et stadig større omland er bra for hovedstaden, fordi den får tilgang på kompetent arbeidskraft, og i en viss grad redusert press på boligforsyning og boligpriser. Det kan også være bra for byene utenfor Oslo, fordi muligheten for langpendling kan få flere til å velge å bosette seg i disse byene. Men lange arbeidsreiser er ressurskrevende, både for individ og samfunn. Derfor er det avgjørende at bedre, raskere og mer miljøvennlig mobilitet internt i hovedstadsregionen kombineres med utvikling av varierte bo- og næringsmiljøer i de største byklyngene som Mjøsbyene, Buskerudbyen, Østfoldbyene, Vestfoldbyene og Grenland.

Kjøretider på fremtidig InterCity-nett. Jernbaneverket

Flerkjernet utvikling på Østlandet krever en nasjonal regionalpolitikk

Osloregionen og Østlandssamarbeidet har siden opprettelsen i hhv. 2004 og 1993 hatt som mål å utvikle byer i flerkjernestruktur på Østlandet. Osloregionen har fremmet slik utvikling bl.a gjennom utarbeiding av fylkesovergrepene strategidokumenter for samordnet areal- og transportutvikling, og Østlandssamarbeidet har tilrettelagt for det sammen gjennom flere revisjoner av Østlandspakka, med strategier for utvikling av samferdselsnettet. Det er også initiert regionalt samarbeid om styrking av byer og byregioners verdiskapningsevne, bl.a. smart spesialisering, som er EUs nye strategi og arbeidsmetode for å få mer effekt fra offentlig støtte til forskning og utvikling.

Det meste av tiltak og aktiviteter for å fremme flerkjernet utvikling på Østlandet skjer imidlertid innen det enkelte fylke. Nasjonal innsats for styrking av byer og byregioner er også i hovedsak rettet mot den enkelte by/byregion, jfr. for eksempel «Fremtidens byer», «Plansatsing mot store byer», «Byregionprogrammet» og områdesatsinger i storbyene.

Et utvalgsarbeid som anbefalt gir rom for at regjeringen, i dialog med regionale og lokale aktører, kan etablere en helhetlig regionalpolitikk for utviklingen på Østlandet. Viktige temaer i dette arbeidet er bl.a. behovet for forskning og dokumentasjon, utvidelse av ordningen med bymiljøavtaler/byutviklingsavtaler og en statlig lokaliseringpolitikk som understøtter byutvikling og nullvekstmålet for personbiltransport. I tillegg er det viktig at meldingsarbeidet belyser grunnleggende spørsmål knyttet til boligforsyning og vekstkommuners økonomiske rammebetingelser.

¹ TØI rapport 1378/2014, Areal- og transportutvikling i Osloregionen – faktagrunnlag, Njål Nore m.fl.